

Teresa Kosyra-Cieślak

Przeszłość to dziś. Literatura – język – kultura

Plan realizacji materiału języka polskiego w I klasie liceum i technikum

Semestr II

Kształcenie w zakresie podstawowym – 4 godz. tygodniowo (ok. 56 godz.).

* Kształcenie w zakresie rozszerzonym – dodatkowo 2 godz. tygodniowo (ok. 56 + 28 godz.).

Plan jest rozpisany dla 4 godzin tygodniowo języka polskiego dla zakresu podstawowego i 6 godzin – dla zakresu rozszerzonego (tak jak określa to program *Przeszłość to dziś*). Minimalna liczba godzin w klasie I – 150 dla nauczania w zakresie podstawowym i dodatkowo 80 w zakresie rozszerzonym.

Część II. Romantyzm

1. Czas przełomu					
Przełom romantyczny	12	malarstwo romantyczne (obrazy C.D. Friedricha, K.F. Schinkla) R. Wagner, <i>Cwał walkirii</i> z dramatu muzycznego <i>Walkiria</i> A.O. Lovejoy, [<i>Ekspresja rozmaitości</i>]	– wyjaśnia dwa znaczenia terminu „romantyzm” – komentuje wieloznaczność wyrazu „romantyczny”, odwołując się do jego etymologii – na podstawie malarstwa charakteryzuje krajobraz romantyczny; wyjaśnia, na czym polegało romantyczne piękno Północy – wymienia najważniejszych twórców, którzy zapoczątkowali modę na średniowiecze, i ich dzieła – podaje podstawowe informacje o literaturze „burzy i naporu”, używa terminu „preromantyzm” – w malarstwie i utworze muzycznym wskazuje cechy sztuki romantycznej – wyjaśnia, dlaczego romantycy uważali muzykę za najdoskonalszą ze sztuk; wymienia wybitnych kompozytorów romantycznych – wyjaśnia, czym był romantyczny historyzm, i podaje przykłady „mody na średniowiecze” – znajduje potrzebne informacje w podręczniku, słownikach, encyklopediach i innych kompendiach drukowanych, a także w internecie – czyta literaturę naukową, aby zdobyć	– omawia filozoficzne podłoże romantyzmu (J.G. Herder, G. Hegel), przedstawia przyczyny kryzysu światopoglądu oświeceniowego („cywilizacji rozumu”) – wskazuje źródła romantycznego zainteresowania średniowieczem i mitami Północy – wyjaśnia romantyczne znaczenie mitu prometejskiego – odnosi nazwy: gotycyzm, osjanizm, walterskotyzm do zjawisk kulturowych i literackich – wyjaśnia, czym był romantyczny mistycyzm i określa, do jakich źródeł sięgał – szerzej omawia różne kierunki muzyki romantycznej i jej twórców	G: I.1.1, 2, 11 I.2.1, 2, 3 III.1.1, 3, 8 III.2, 2, 4, 5, 10, 11 P: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2 I.3.1 III.1.1, 2, 4, 7 III.2.1 R: III.1.1, 2, 4

			informacje		
*Pochwała twórczej aktywności	*3	<p>*J.W. Goethe, <i>Faust</i> (fragmenty)</p> <p>K.M. Weber, <i>Chór strzelców z opery Wolny strzelec</i></p> <p>W. Szymborska, <i>Prospekt</i></p>	<p>– *podaje podstawowe informacje o Goethem</p> <p>– *na podstawie podręcznika streszcza historię Fausta</p> <p>– *interpretuje fragment <i>Fausta</i> ukazujący bohatera w chwili zwątpienia</p> <p>– *charakteryzuje Mefistofelesa (na podstawie fragmentu)</p> <p>– *określa, jaką koncepcję zła ukazał Goethe w swym dziele</p> <p>– *wyjaśnia przesłanie utworu: pochwałę twórczej aktywności i pracy na rzecz społeczeństwa, krzewienie postępu</p> <p>– interpretuje wiersz Szymborskiej, dostrzegając związek z motywem „kuszenia”</p> <p>– wykorzystując wiadomości o języku reklamy, formułuje przesłanie utworu i odnosi się do niego</p> <p>– uczestniczy w klasowej dyskusji na temat problemu ukazanego w wierszu (na temat zagrożeń, przed którymi stoi współczesna młodzież)</p>	<p>– *wyjaśnia, czym jest mit człowieka faustycznego i wskazuje przykłady jego funkcjonowania we współczesnej kulturze</p> <p>– *zabiera głos w dyskusji na temat współczesnej kultury i jej mitów</p> <p>– *wyjaśnia, dlaczego Mefistofeles został nazwany „duchem, który przeczy”</p> <p>– *na podstawie fragmentów <i>Fausta</i> przedstawia problematykę filozoficzną dzieła Goethego</p> <p>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz współczesny, dostrzegając funkcje środków artystycznych</p> <p>– *interpretuje utwór w kontekście mitu faustycznego</p> <p>– wykorzystuje wiadomości o poezji Szymborskiej</p>	<p>G: I.1.1 I.3.1, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 11 II.3.1, 2 II.4.1, 2, 4 III.1.1, 5 III.2, 2, 4, 11</p> <p>P: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2 III.1.1, 2, 4, 7 III.2.1</p> <p>R: I.1.1, 4 II.2.3 II.3.2, 4 II.4.1</p>
Przyjaźń, miłość, braterstwo	*1	<p>*F. Schiller, <i>Do Radości</i> (fragm.)</p> <p>*L. van Beethoven, <i>IX Symfonia d-moll op. 125</i> (finał z kantatą do tekstu ody <i>Do Radości</i> F. Schillera,</p>	<p>– *wskazuje główne idee zawarte w odzie <i>Do Radości</i></p> <p>– *określa funkcje apostrof i innych środków retorycznych</p> <p>– *dostrzega cechy wersyfikacji i inne wykładniki regularności budowy</p> <p>– *charakteryzuje muzykę Beethovena i jej związek z utworem</p> <p>– *formułuje przesłanie wiersza i odnosi się do niego</p>	<p>– *na podstawie poznanych utworów wypowiada się na temat związków między literaturą, muzyką i malarstwem</p> <p>– *na wybranych przykładach pokazuje, jak dzieła różnych sztuk ukazują te same idee</p>	<p>G: I.1.1 I.3.1, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 11 II.3.1, 2 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3</p>

		fragm.) E. Delacroix, <i>Wolność wiodąca lud na barykady</i>	–*wskazuje obecność motywów faustycznych w dziełach różnych sztuk i różnych epok – porównuje dzieła różnych sztuk przedstawiające idee; uwzględnia specyfikę ich tworzywa artystycznego	– *porównuje funkcje upostaciowienia idei w literaturze, malarstwie i muzyce; analizując dzieła, uwzględnia specyfikę ich tworzywa	II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 4, 7 III.2.1 R: II.2.3 II.3, 4 II.4.1
2. Bunt młodych					
Młodość jako wartość	1–2	A. Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>	– interpretuje <i>Ode...</i> jako manifest młodych – odnajduje w utworze hasła i idee filomackie – odczytuje (recytuje) utwór z właściwą dykcją i intonacją – wskazuje w utworze środki artystyczne i określa ich funkcje – dostrzega, że budowa wiersza oparta jest na antynomii młodości i starości – wskazuje cechy romantyczne i klasyczne – wyjaśnia, na czym polegała rewolucyjność <i>Ody...</i> – interpretuje utwór w kontekście biograficznym i kulturowym (udział Mickiewicza w towarzystwach filomatów i filaretów)	– wskazuje filozoficzne konteksty <i>Ody...</i> – interpretuje motywy lotu i skrzydeł, wskazując ich tradycje kulturowe – szerzej przedstawia atmosferę spotkań i idee filomatów wileńskich – porównuje <i>odę</i> Mickiewicza z <i>odą</i> Schillera pod względem problematyki i poetyki – w interpretacji wykorzystuje wiadomości o konwencji gatunku – pisze rozprawkę lub esej na temat różnych przedstawień młodości w kulturze (także współczesnej)	G: I.1.1 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 3, 4 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 7 III.2.1
Poetycki manifest romantyzmu	1–2	A. Mickiewicz, <i>Romantyczność</i> F. Chopin, <i>Nokturn Fis-dur</i> op. 15 nr 2	– wyjaśnia, dlaczego wiersz ma charakter programowy – dostrzega w utworze cechy manifestu – wskazuje w balladzie idee i postawy romantyczne (np. ludowość, irracjonalizm, spirytualizm, indywidualizm, bunt przeciw konwencjom) – interpretuje polemikę poety ze starcem jako starcie się dwóch odmiennych światopoglądów	– wskazuje filozoficzne konteksty <i>Ody...</i> – interpretuje motywy lotu i skrzydeł, wskazując ich tradycje kulturowe – porównuje <i>odę</i> Mickiewicza z <i>odą</i> Schillera pod względem problematyki i poetyki – w interpretacji wykorzystuje wiadomości o konwencji gatunku – pisze rozprawkę lub esej na temat różnych	G: I.1.1 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 3, 4 I.3.1, 4

		J.E. Millais, <i>Ofelia</i>	<ul style="list-style-type: none"> – określa, na czym polega nowatorstwo kreacji bohaterki – interpretuje motto, wskazując związki romantyków z Szekspirem – *w dłuższym komentarzu do ballady wykorzystuje wiadomości historyczne i biograficzne – w tekście ballady wskazuje środki językowe (leksykalne, słotwórcze, fleksyjne, składniowe) i je klasyfikuje – rozróżnia archaizmy i wyrazy przestarzałe 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawię młodości w kulturze (także współczesnej) – interpretuje utwór w kontekście polemiki romantyków z klasykami – określa stanowiska innych – poza Mickiewiczem – uczestników tej polemiki – charakteryzuje i komentuje język i styl ballady <i>Romantyczność</i> jako formę romantycznego sprzeciwu wobec klasycystycznych konwencji – wyjaśnia, w jaki sposób romantycy postrzegali szaleństwo – *wykorzystuje konteksty filozoficzne, przedstawiając romantyczne widzenie świata 	<ul style="list-style-type: none"> II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 7 III.2.1 R: II.3.4
*Bohater bajroniczny – jako nowy typ bohatera literackiego	*2	<ul style="list-style-type: none"> *G. Byron, <i>Giaur</i> (fragm.) J.M. Rymkiewicz, <i>Dlaczego romantycy umierali młodo?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – *na podstawie fragmentu określa, jaką postawę życiową reprezentuje Giaur – *charakteryzuje Giaura jako bohatera romantycznego – *przedstawia postać Byrona jako romantycznego skandalistę (i przykład biografii romantycznej) – *wskazuje powieść poetycką jako typowy gatunek romantyczny – *czyta ze zrozumieniem esej Rymkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> – *wyjaśnia wyrażenie „postać bajroniczna” – *w pogłębiony sposób charakteryzuje postać bohatera – *do interpretacji utworu wykorzystuje wiadomości biograficzne na temat Byrona – *pisze wypracowanie (np. esej) na temat postawy buntu, wykorzystując utwory z różnych epok 	<ul style="list-style-type: none"> G: I.1.1 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 2, 3, 4 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2 III.1.1, 2, 7 III.2.1 R: II.2.2
Styl naukowy	1		– wymienia podstawowe odmiany stylistyczne polszczyzny	– na przykładzie czytanego tekstu (np. Lovejoya) charakteryzuje styl naukowy	G: I.3.1, 3

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym są style funkcjonalne, określa ich typy, rozróżniając style użytkowe – rozpoznaje (w tekście mówionym i pisany) style: potoczny, naukowy, urzędowy, artystyczny – określa najważniejsze cechy stylu naukowego wskazuje je w czytany tekście (np. Lovejoya) – wyjaśnia, co jest specyfiką stylu naukowego – odróżnia styl naukowy i jego popularnonaukową odmianę – zna zasady zapisu bibliografii sporządza krótką bibliografię do wskazanego zagadnienia/tematu – wie, jak należy sporządzać przypisy 	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa środki językowe typowe dla stylu naukowego i określa ich funkcje – przedstawia zasady opisu bibliograficznego książki, artykułu w pracy zbiorowej, artykułu w czasopiśmie, źródła internetowego – odczytuje najważniejsze skróty i sformułowania stosowane w przypisach 	<p>P: I.1.4 I.2.2, 3 II.2.3 III.3.4</p>
3. Tajemnica istnienia					
Romantyczny świat duchów i wyzwolonej wyobraźni	3 + *1	<p><u>Powtórzenie:</u> A. Mickiewicz, ballady poznane w gimnazjum II cz. Dziadów (utwór poznany w gimnazjum) baśnie braci Grimm</p> <p>malarstwo pejzażowe (np. C.D. Friedrich, Dwaj mężczyźni obserwujący księżyc) oraz zawierające motywy niesamowitości i grozy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje ballady, wskazując w nich elementy typowe dla romantycznego widzenia świata – wskazuje cechy ballady romantycznej (synkretyzm rodzajowy, ludowość, śpiewność, nastrojowość, tajemniczość, „cudowność”) – charakteryzuje romantyczne widzenie natury (i jej funkcje w balladzie) – na podstawie ballad wskazuje nowe, pozarozumowe sposoby poznania świata – wyjaśnia, na czym polega ludowość ballad (folklorizm) i jaki obraz ludu stworzyli romantycy – przedstawia romantyczny świat duchów i jego funkcję w balladach – trafnie interpretuje obrazy zawierające motywy tajemnicze i irracjonalne, np. <i>Dwaj mężczyźni obserwujący księżyc</i> Friedricha, <i>Koszmar Füssliego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – określa filozoficzne podstawy romantycznego widzenia natury – wyjaśnia źródła romantycznego odrzucenia rozumu i poszukiwania innych sposobów poznania świata – analizuje konstrukcję narratora w balladach romantycznych – analizuje język i styl ballad romantycznych – wskazuje stylistyczne i wersyfikacyjne wykładniki emocjonalności wiersza – wyjaśnia, jaką rolę odegrały Mickiewiczowskie <i>Ballady i romanse</i> w kształtowaniu się polskiego romantyzmu – interpretuje czytane utwory w kontekście filozoficznym – w swych wypowiedziach poprawnie używa terminów: mistycyzm, spirytualizm, metafizyka, irracjonalizm 	<p>G: I.1.1 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 7 III.2.1</p> <p>R: II.2.2, 3 II.3.4</p>

		<p>(np. H. Füssli, H. Vernet, F. Goya)</p> <p>*J.W. Goethe, <i>Król olch</i></p> <p>*F. Schubert, <i>Król olch</i></p> <p>wybrany film grozy (np. <i>Dracula</i>, reż. F.F. Coppola lub <i>Nosferatu wampir</i>, reż. K. Kinski) (omówienie filmu)</p> <p>M. Janion, [<i>Wyzwolenie wyobraźni</i>]</p>	<p>– wskazuje i interpretuje utwory romantyczne, w których znalazła wyraz prawda, iż „nie masz zbrodni bez kary”</p> <p>– *interpretuje balladę Goethego jako wyraz romantycznego subiektywizmu i irracjonalizmu</p> <p>– *przedstawia specyfikę budowy i kompozycji utworu Goethego</p> <p>– podaje przykłady romantycznego zainteresowania baśniami, legendami i podaniami ludowymi (także kulturą ludową) oraz mitami</p> <p>– podaje cechy filmu grozy (horroru) i wskazuje je w znanych dziełach</p> <p>– wymienia najbardziej znane horrory (należące do klasyki filmu)</p> <p>– wskazuje różnice między horrorem a thrillerem</p> <p>– analizuje wybrane środki filmowe (na podstawie konkretnego obrazu filmowego)</p> <p>– recenzuje obejrzany film</p> <p>– czyta ze zrozumieniem tekst naukowy</p>	<p>– *porównuje różne przejawy subiektywizmu</p> <p>w literaturze i malarstwie wskazuje różnicę tworzywa i podobieństwo idei</p> <p>– *syntetyzuje wiadomości na temat źródeł i zasad etyki obecnej w utworach wczesnego romantyzmu</p> <p>–*wskazuje związek romantycznych ballad z mitologią Północy, a także z wyobraźnią mityczną i baśniową</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego wyobraźnię romantyków klasycy uważali za chorobliwą</p> <p>– pisze recenzję wybranego horroru, uwzględniając właściwości gatunku</p> <p>– dostrzega romantyczne źródła nurtu grozy we współczesnej kulturze (w literaturze i filmie)</p> <p>– *wyjaśnia określenie „wyobraźnia oniryczna”</p>	
4. Miłość					
Miłość romantyczna. Nieszczęśliwi kochankowie	3 +*1	A. Mickiewicz, IV część <i>Dziadów</i> (fragmenty – lub utwór czytany w całości)	<p>– charakteryzuje postać Mickiewiczowskiego Gustawa jako kochanka</p> <p>– określa cechy miłości romantycznej</p> <p>– w dyskusji Pustelnika i Księdza wskazuje racje wynikające z dwóch różnych światopoglądów</p> <p>– dostrzega w utworze obecność prądów i postaw</p>	<p>– interpretuje kreację Gustawa (nieszczęśliwego kochanka), wskazując w niej cechy romantyczne i sentymentalne</p> <p>– w swoich wypowiedziach poprawnie posługuje się pojęciami <i>werteryzm</i>, <i>wertеровski</i>; odnosi je do postaci Gustawa</p>	G: I.1.1, 2, 3, 4 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 9 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4

	<p>M. Piwińska, <i>Bunt zakochanych</i></p> <p>*Z. Krasieński, <i>Listy do Delfiny Potockiej</i></p>	<p>ważnych dla romantyzmu (mistycyzm, spirytualizm, irracjonalizm, wiara w obecność świata nadprzyrodzonego i przechodzenia ze świata żywych do świata umarłych itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – interpretuje fragment zamieszczony w podręczniku – wskazuje stylistyczne i językowe wykładniki zmieniających się uczuć Gustawa – wskazuje cechy romantycznego języka miłości – przedstawia specyfikę gatunkową utworu (dramat romantyczny jako odrębny gatunek dramatu) <p>– czyta ze zrozumieniem tekst M. Piwińskiej</p> <p>– przedstawia rolę, jaką w kształtowaniu się wzorca miłości romantycznej odegrała powieść Goethego <i>Cierpienia młodego Wertera</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje tekst, odnajdując w nim cechy typowe dla epistolografii romantycznej – *wykorzystuje kontekst biograficzny do pełnego odczytania listu – wskazuje nieszczęśliwą miłość jako ważny składnik biografii romantycznej – *w czytanych fragmentach listów wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki emocjonalności – wyjaśnia, czym się różni współczesny sposób mówienia o miłości od miłosnych monologów romantycznych – przedstawia romantyczną konwencję miłości, odwołując się do poznanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje język i styl monologów Gustawa – interpretuje IV cz. <i>Dziadów</i> jako utwór o dążeniu do poznania natury świata (dostrzega płaszczyznę epistemologiczną dzieła) – wyjaśnia, jakie miejsce zajmowała miłość w romantycznej filozofii życia <p>– wykorzystuje informacje znalezione w tekście naukowym do pogłębionego odczytania IV cz. <i>Dziadów</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – *charakteryzuje autora (nadawcę) listu, nawiązując do kreacji bohaterów literackich <i>Nowej Heloizy</i> Rousseau i <i>Cierpień młodego Wertera</i> (powieści epistolograficznych) – *porównuje język listów romantycznych z językiem współczesnych e-maili (lub SMS-ów) 	<p>P: I.1.1, 3, 4 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1</p> <p>R: II.2.2, 3 II.3.4</p>
--	---	---	---	---

		*M. Białoszewski, <i>O tym Mickiewiczu jak go mówię</i>	– *określa, w jaki sposób Białoszewski odczytał monolog Gustawa i co go w nim zafrapowało	–*określa, na czym polega specyficzne podejście do języka M. Białoszewskiego	
Różne wzorce miłości i różne sposoby mówienia o niej	1	A. Mickiewicz, <i>Dobranoc</i> Cz. Niemen, <i>Dobranoc</i>	– przy pomocy nauczyciela analizuje utwory należące do romantycznej liryki miłosnej oraz będące ich współczesnymi nawiązaniem <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje dominantę kompozycyjną każdego z wierszy ▪ określa rodzaj liryki, sytuację liryczną, kreację podmiotu lirycznego, nadawcy itp. ▪ formułuje hipotezę interpretacyjną ▪ rozpoznaje gatunek literacki i jego związek z charakterem utworu ▪ określa funkcję środków artystycznych – określa, jak wykonanie muzyczne wpływa na interpretację wiersza; wskazuje środki ekspresji typowe dla poezji śpiewanej	– samodzielnie przeprowadza analizę i interpretację wskazanych utworów lirycznych – swoje wnioski ujmuje w formę eseju lub rozprawki – wykorzystuje do interpretacji kontekst macierzysty wiersza (w tym – kontekst biografii autora) – rozpoznaje różne konwencje miłości obecne w utworze	G: II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 9 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 3, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1
5. Wędrowcy w świecie natury					
Romantyczne widzenie natury. Topos podróży	3 +*1	A. Mickiewicz, <i>Sonety krymskie</i> (wybór, np.: <i>Stepy akermzańskie, Droga nad przepaścią w Czufut-Kale, Burza</i>) <u>malarstwo:</u> L.A. Richter, <i>Małe jezioro</i>	– wskazuje przykłady i źródła romantycznej fascynacji naturą – wymienia najważniejsze krajobrazy fascynujące romantyków: Orient (np. Krym), góry (np. Alpy wraz z jeziorem Lemana, góry na Krymie), morze ukazane jako żywioł – opisuje romantyczne krajobrazy na podstawie tekstów, podając ich cechy charakterystyczne – wskazuje symboliczne sensory i wartości związane z ulubionymi krajobrazami romantycznymi (egzotyzm, magia, źródło wiedzy, wzniosłość, wolność, obecność Boga, przeznaczenie, przechodzenie na „drugą stronę”	– omawia filozoficzne podstawy romantycznego widzenia natury (np. filozofia Schellinga) – w krajobrazach romantycznych dostrzega filozoficzną jedność ducha i materii, a także relacje jednostki i świata – na podstawie analizowanych utworów ukazuje relacje między artystą a naturą – *dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wybranego utworu – rozpoznaje romantyczny styl czytanych utworów; wskazuje jego cechy	G: I.1.1, 2, 3, 4 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 3, 4 I.2.1 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4

	<p>C.D. Friedrich, <i>Kredowe skały na Rugii</i></p> <p>W. Wańkowicz, <i>Mickiewicz na Judahu skale</i></p> <p>J.N. Głowacki, <i>Widok wyjścia z Doliny Kościeliskiej</i></p> <p>T. Géricault, <i>Tratwa „Meduzy”</i></p> <p>W. Turner, <i>Statek niewolników, Szybkość, para i deszcz</i></p> <p>I. Ajwazowski <i>Dwumasztowiec „Merkury”</i> itp.</p>	<p>itp.), a także z motywami takimi, jak: burza, wiatr, zachód słońca, gwiazdy itp.</p> <p>– analizując wybrane sonety, wskazuje sensory symboliczne obrazu stepu, morza, góry</p> <p>– charakteryzuje podmiot liryczny <i>Sonetów krymskich</i> – podróżnika, pielgrzyma, tułacza, ale także filozofa i artystę</p> <p>– wykorzystuje różne konteksty (w tym biograficzny) do interpretacji sonetów</p> <p>– w kreacji podmiotu lirycznego <i>Sonetów...</i> wskazuje cechy bohatera romantycznego</p> <p>– przy pomocy nauczyciela analizuje wybrane sonety, uwzględniając ich cechy gatunkowe</p> <p>– wskazuje charakterystyczne środki artystyczne występujące w <i>Sonetach...</i> i określa ich funkcje</p> <p>– odwołując się do przykładów, wyjaśnia, na czym polega istota metafory; odróżnia metaforę od synekdochy i metonimii</p> <p>– rozpoznaje tropy i figury stylistyczne, w tym: oksymoron, antytezę, hiperbolę, elipsę, paralelizm składniowy i określa ich funkcje w tekście poetyckim</p> <p>– komentuje funkcje orientalizmów w sonetach</p> <p>– wyjaśnia, czym jest orientalizm, podając przykłady</p> <p>– *analizuje zamieszczoną w podręczniku przykładową interpretację sonetu <i>Droga nad przepaścią w Czufut-Kale</i>; sporządza plan odtwórczy, wykorzystuje znalezione informacje</p> <p>– *pisze pracę na temat romantycznego motywu podróży zawierającą samodzielne wnioski interpretacyjne</p>	<p>– *w sposób pogłębiony odczytuje sensory symboliczne i metaforyczne wiersza</p> <p>– wykorzystuje różnorodne konteksty (biograficzne, filozoficzne, malarskie itp.) do odczytania utworu</p> <p>– porównuje na konkretnych przykładach, w jaki sposób te same idee zostały ukazane w różnych twórcach (np. w literaturze i malarstwie)</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego podróż jest nieodłącznym elementem biografii romantycznej</p> <p>– przygotowuje prezentację na temat podróży romantycznych, wykorzystuje różne źródła informacji, w tym internet</p> <p>– *indywidualnie lub zespołowo (metodą projektu edukacyjnego) przygotowuje gazetkę szkolną (jednodniówkę) tematycznie związaną z motywami podróży (współczesnych lub literackich)</p> <p>– pisze artykuł (reportaż, komentarz, notatkę prasową)</p> <p>– zamieszcza zdjęcia z ilustracjami</p> <p>– nadaje trafne tytuły, śródtytuły, dopisuje zapowiedź itp.</p> <p>– dokonuje adiustacji tekstu, wykorzystuje program komputerowy (edytor) umożliwiający łamanie strony itp.</p>	<p>II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1</p> <p>R: I.1.1, 2 II.2.2, 3 II.3.4</p>
--	---	--	--	---

		J. Bachórz, [<i>Motywy akwaticzne: morze</i>]	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie utworów literackich i dzieł malarskich przytacza różne ujęcia motywu podróży i związane z nim obrazy (np. pielgrzym, tułacz, żeglarz, kozak pędzący na koniu po stepie, podróżnik wspinający się na szczyty gór) – interpretuje dzieła malarskie, uwzględniając specyfikę tworzywa i konteksty epoki 	– czyta ze zrozumieniem esej naukowy	– wykorzystuje informacje i opinie zawarte w literaturze naukowej (literaturze przedmiotu) do analizy i interpretacji wierszy	
Człowiek wobec Boga i natury w literaturze i sztuce romantycznej	2 +*1	J. Słowacki, <i>Hymn</i> C. Norwid, <i>Pielgrzym</i> <u>malarstwo:</u> C.D. Friedrich, <i>Kredowe skały na Rugii, Krzyż w górach</i> W. Turner, <i>Statek niewolników, Szybkość, para i deszcz</i> I. Ajwazowski	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje utwory poetyckie i dzieła malarskie, dostrzegając w nich treści religijne i mistyczne – interpretuje <i>Hymn</i> Słowackiego, uwzględniając formę podawczą, kreację podmiotu i adresata, odnosi się do konwencji gatunkowej utworu – w <i>Hymnie</i> wyodrębnia obrazy i określa ich metaforyczne znaczenie – wskazuje poetyckie sposoby budowania nastroju – odczytuje wiersz <i>Pielgrzym</i>, dostrzegając w nim znaczenia symboliczne i topos wędrowki – w czytanych dziełach odnajduje obraz duchowego życia jednostki – *w dziełach literackich i malarskich wskazuje i interpretuje symbole kulturowe (w tym aluzje biblijne) – w wierszach wskazuje językowe i stylistyczne 	– samodzielnie analizuje i interpretuje czytane utwory, wykorzystując konteksty (biograficzny, filozoficzny, kulturowy)	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnice między przedstawieniem natury w <i>Sonetach krymskich</i> i lirykach lozańskich – *określa źródła romantycznego poszukiwania sfery sacrum – *wyjaśnia, dlaczego w różnych środowiskach pojawiają się koncepcje mesjanistyczne i mistyczne dotyczące narodu lub całej ludzkości – wyjaśnia rolę intonacji w lirykach romantycznych – wyjaśnia, czym jest indywidualizm językowy – *ocenia wartość stylistyczną i 	G: II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 3, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1 R: I.1.1, 2 II.2.2, 3 II.3.4

		<p><i>Dwumasztowiec</i> <i>„Merkury”</i> itp.</p> <p>rysunki Słowackiego</p> <p>C. Norwid <i>Pielgrzym</i> (rysunek)</p>	<p>wykładniki lirycznej „rozmowy z Bogiem”</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje charakterystyczne środki artystyczne występujące w czytanych utworach i określa ich funkcje – interpretuje symbolikę motywu wędrowca w wierszach Słowackiego i Norwida – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszach jako kreację bohatera romantycznego – w czytanych utworach wskazuje indywidualizmy językowe Słowackiego i Norwida, komentuje je – wskazuje indywidualne cechy stylu poetyckiego: Słowackiego i Norwida (na przykładzie omawianych utworów) – poprawnie używa w swoich wypowiedziach wyrazów: mistycyzm, mistyczny, mistyk, mistyka – *określa źródła romantycznego poszukiwania sfery sacrum – *wyjaśnia, dlaczego Norwid był poetą zapomnianym 	<p>znaczeniową indywidualizmów językowych poetów romantycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje, jakimi środkami artystycznymi Norwid przedstawił pielgrzyma w wierszu i na rysunku <p>– *rysuje mapę podróży Mickiewicza, Słowackiego, Norwida i innych postaci romantycznych</p> <p>– *porównuje biografię Norwida z życiem Mickiewicza i Słowackiego, wyciąga wnioski</p>	
6. „Ja”. Narodziny indywidualizmu					
Różne oblicza romantycznego indywidualizmu	2 +*1	<p>A. Mickiewicz, <i>Nad wodą wielką i czystą</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady i przejawy romantycznego indywidualizmu dotyczące sfery wewnętrznej (zainteresowania psychiką) i zewnętrznego stylu bycia – interpretuje liryk <i>Nad wodą wielką i czystą...</i> – określa metaforyczność obrazów poetyckich w tym wierszu, symbolikę wody, odbicia, gromu – określa problematykę filozoficzną wiersza – wskazuje środki stylistyczne i określa ich 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje źródła romantycznego indywidualizmu (m.in. Rousseau) – interpretuje utwór Mickiewicza jako wyraz indywidualnych poszukiwań filozoficznych i artystycznych poety – określa przedstawioną w utworze wizję Boga i kosmosu 	<p>G: II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4, 7 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7</p>

	<p>*J. Słowacki, <i>Beniowski</i> (fragm.) *J. Słowacki, <i>List do matki</i> (fragm.)</p> <p>portrety romantyczne (np. E. Delacroix, <i>Chopin</i>, <i>Autoportret</i>)</p> <p>R. Przybylski, [<i>Ubranie jako teks</i>]t</p>	<p>funkcje</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, na czym polega w tym wierszu specyfika mówienia o wartościach – *określa temat zamieszczonego w podręczniku fragmentu <i>Beniowskiego</i> – *określa, kim jest osoba mówiąca w utworze – odczytuje dążenie do wyrażenia siebie jako wyraz romantycznego indywidualizmu – *rozpoznaje utwór jako romantyczny poemat dygresyjny – *interpretuje fragment listu jako przykład epistolografii romantycznej – *wymienia charakterystyczne elementy mody romantycznej, wiążąc ją ze zjawiskiem dandyzmu – podaje przykłady postaci, które nadawały ton epoce (Byron, Chopin, Sand, Liszt) – wyjaśnia, czym jest indywidualny styl autora lub utworu, odnosząc te pojęcia do konkretnych przykładów – pisze pracę na temat sposobów podkreślania własnej indywidualności – pisze sprawozdanie z koncertu, pokazu mody – *na wybranym przykładzie charakteryzuje portret romantyczny – *zabiera głos w klasowej dyskusji na temat wartości indywidualizmu we współczesnym świecie: Podkreślać swą indywidualność – czy utożsamiać się z tłumem? 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje konteksty filozoficzne do odczytania wiersza – *wskazuje charakterystyczne cechy poematu dygresyjnego jako gatunku romantycznego – *w tekście <i>Beniowskiego</i> wskazuje środki służące ironii romantycznej – *wskazuje związki poematu dygresyjnego z eposem – *wyjaśnia, na czym polega romantyczny charakter utworu – *wyjaśnia, dlaczego Słowackiego nazywa się bajronistą – wyjaśnia, odwołując się do tekstu Przybylskiego i podając przykłady, co to znaczy, że ubranie jest tekstem – odnosi wyrażenie „indywidualny styl” do różnych postaci romantycznych – potrafi powiedzieć, na czym polega indywidualny styl wybranych autorów romantycznych, np. Słowackiego, Norwida – pisze pracę w dowolnej formie na temat: Samotność i indywidualność – pisze recenzję z koncertu kompozytora romantycznego – w dowolnej konwencji – *interpretuje portret romantyczny, uwzględniając kontekst romantycznego indywidualizmu 	<p>III.2.1</p> <p>R: II.2.2, 3 II.3.2, 4 II.4.1</p>
--	--	---	---	---

		<p>C. Norwid, Marionetki</p> <p>C. Norwid, Marionetki (rysunek)</p> <p>*S. Mrozek, Z cyklu „Ja”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wiersz Norwida, nawiązując do toposu świata jako teatru – wyjaśnia, dlaczego świat nudzi poetę – wskazuje charakterystyczne cechy stylu Norwida – rozpoznaje ironię romantyczną, wyjaśnia, na czym ona polega – wyjaśnia, na czym polega odmienność Norwida (na tle literatury romantycznej) i dlaczego był on poetą zapomnianym – analizuje i definiuje znaczenia słów – wykorzystuje różne słowniki, ze świadomością, jakiego typu informacje może w nich znaleźć – na konkretnych przykładach określa relacje między treścią i zakresem znaczeniowym wyrazów – wskazuje i określa (na przykładach) różne typy znaczeń wyrazów: słownikowe, realne, etymologiczne – *dostrzega groteskowy charakter nawiązania do romantycznego indywidualizmu w cyklu rysunków Mrożka; wyjaśnia sposób uzyskania efektu ośmieszającego – *określa przesłanie cyklu 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje samodzielnej interpretacji wiersza – do odczytania wiersza Norwida wykorzystuje uwagi Przybylskiego na temat ubrania jako tekstu – porównuje biografię Norwida z życiem Mickiewicza i Słowackiego, wyciąga wnioski – dostrzega zawiązek języka (wyrazów i ich znaczeń) z obrazem świata – wymienia najczęściej wykorzystywane słowniki języka polskiego (ogólne i inne) – wyjaśnia, czym zajmuje się semantyka i na czym polega trudność opisanego znaczenia wyrazu – *wskazuje funkcje groteski w literaturze i sztuce współczesnej 	
Praca klasowa nr 5 na temat poznanych utworów romantycznych	2 +*1	wpracowanie poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy dłuższy tekst pisany spójny logicznie i stylistycznie, zgodny z tematem – tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną – nadaje pracy właściwą kompozycję – dba o estetykę swojej wypowiedzi 	– analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich	P: I.3.7 III.1.1, 2, 3, 6 R: III.1.2

			– dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych		
7. Za naszą i waszą wolność					
Słowo i czyn – czyli o polskim wybijaniu się na niepodległość. Romantyczna wizja historii	1 + *2	<p>*C. Delavigne, K. Sienkiewicz, Warszawianka</p> <p><u>Malarstwo:</u> P. Michałowski, <i>Bitwa pod Somosierrą</i> J. Kossak, <i>Tadeusz Kościuszko</i> J. Suchodolski, <i>Śmierć ks. Józefa...</i> A. Scheffer, <i>Polonia</i> F. Goya, <i>Rozstrzelanie powstańców madryckich</i></p> <p><u>Muzyka:</u> F. Liszt, <i>Salve Polonia</i>, interludium z oratorium <i>Św. Stanisław</i> (fragm.) F. Chopin, <i>Polonez As-dur</i> op. 53,</p>	<p>– określa źródła romantycznego zainteresowania historią; wskazuje historię jako ważny temat sztuki romantycznej</p> <p>– wyjaśnia, jak romantycy pojmowali historię</p> <p>– na podstawie utworów literackich i dzieł malarskich charakteryzuje bitwę jako jeden z ulubionych tematów romantycznych</p> <p>– wskazuje w literaturze i malarstwie przykłady apoteozy „pięknej śmierci” za ojczyznę</p> <p>– wyjaśnia przyczyny romantycznej popularności idei walki narodowowyzwoleńczej oraz haseł „za waszą i naszą wolność”; wyjaśnia, na czym polegał romantyczny kult wolności</p> <p>– wymienia polskich romantycznych bohaterów narodowych</p> <p>– wyjaśnia, jak romantycy pojmowali naród (duchowa wspólnota i kulturowa)</p> <p>– rozpoznaje cechy stylu patetycznego, w swoich wypowiedziach używa poprawnie terminów: patos, styl patetyczny, poezja tyrtejska</p> <p>– wskazuje tematy, które w romantyzmie przedstawiano, wykorzystując styl patetyczny</p> <p>– podaje przykłady pieśni i pokrewnych gatunków lirycznych ważnych dla literatury romantyzmu</p> <p>– wskazuje różne znaczenia słowa „pieśń”, odwołując się do źródeł liryki (poezji melicznej) i toposu liry</p>	<p>– ukazuje źródła romantycznej fascynacji bitwą, bohaterstwem, postaciami wybitnych wodzów</p> <p>– wskazuje literackie sposoby heroizacji bohaterów oraz określa jej funkcję</p> <p>– wyjaśnia, jak romantycy oceniali „rozsądek” i „szaleństwo”</p> <p>– na podstawie poznanych utworów wyjaśnia, czym jest etos romantyczny</p> <p>– uczestniczy w dyskusji na temat współczesnej recepcji etosu romantycznego</p> <p>– wskazuje filozoficzne i historyczne źródła takiego ich pojmowania</p> <p>– na podstawie poznanych utworów i innych tekstów kultury wskazuje, jak kształtowała się romantyczna idea narodu</p> <p>– tworzy teksty utrzymane w stylu patetycznym</p> <p>– *wyjaśnia greckie znaczenie słowa „patos”</p> <p>– przeredagowuje teksty, zmieniając ich styl</p> <p>– analizuje środki stylistyczne budujące podniosły, patetyczny styl pieśni patriotycznych</p> <p>– na wybranym przykładzie analizuje środki stylistyczne typowe dla poezji tyrtejskiej</p> <p>– dokonuje syntezy motywu poezji-pieśni</p>	<p>G: II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4 II.1.1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1</p> <p>R: II.2.1, 3 II.3.4 II.4.1</p>

		zwany <i>Heroicznym</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje poetyckie wykładniki rytmiczności omawianych utworów – wyjaśnia termin „poezja tyrtejska”, odnosząc go do konkretnych utworów romantycznych – wykorzystując kontekst polityczny, historyczny i kulturowy, wyjaśnia, na czym polegała koncepcja poety-barda i dlaczego odrodziła się w romantyzmie – *interpretuje utwór Kaczmarskiego, wykorzystując kontekst polityczny, historyczny i kulturowy – *odczytuje utwór jako poezję tyrtejską – *w utworze Kaczmarskiego odnajduje nawiązania do romantycznego wzorca poety-barda – *rozpoznaje obecne w pieśni romantyczne symbole kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> i poety-„śpiewaka” w literaturze romantyzmu – pisze rozprawkę na temat znaczenia pieśni dla przetrwania narodu bez państwa – na przykładzie literatury i malarstwa wskazuje znaczenie motywu pożegnania żołnierza z dziewczyną – *wyjaśnia, w jaki sposób pieśni utrwały polski etos romantyczny – wymienia różnych mistrzów romantycznej pieśni – *wymienia współczesnych bardów (np. Kaczmarskiego) i wyjaśnia, jakie okoliczności historyczne przyczyniły się do ich popularności 	
<p>Między Termopilami a Cheroneą, czyli polski poeta na grobie Agamemnona</p> <p>lub:</p> <p>Polska – ale jaka?</p>	1–2 +*1	<p>J. Słowacki, <i>Grób Agamemnona</i></p> <p>*J. Słowacki, [<i>Szli krzycząc...</i>]</p> <p>J. Jedlicki [<i>Rząd dusz i pospolitość życia</i>] (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego polskie życie intelektualne i kulturalne rozwijało się na emigracji – wskazuje, w jaki sposób ten fakt odzwierciedlił się w literaturze (etos emigranta, pielgrzyma zmierzającego do duchowej ojczyzny) – na konkretnych przykładach ukazuje, jak twórcy emigracyjni próbowali kształtować duchowe oblicze narodu – analizując <i>Grób Agamemnona</i>, przedstawia ocenę narodu polskiego (a także przyczyny klęski powstania listopadowego) – wskazuje postulatywną funkcję utworów romantycznych (apele o przebudowę społeczną 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to znaczy, że literatura romantyczna tworzyła kulturową przestrzeń wolności – wskazuje środki stylistyczne służące idealizacji obrazu wymarzonej ojczyzny – interpretuje motywy symboliczne w <i>Grobie Agamemnona</i> – *interpretuje wiersz [<i>Szli krzycząc...</i>] – wskazuje przykłady inwersji składniowej i określa jej funkcję w wierszu romantycznym – *dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wybranych utworów 	<p>G: I.2.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4 II.1.1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1</p>

			<p>i moralne odrodzenie narodu)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób literatura i sztuka przyczyniły się do przetrwania narodu bez państwa – dokonuje analizy i interpretacji wierszy Słowackiego: wskazuje ich przesłanie, określa funkcje środków artystycznych – czyta ze zrozumieniem fragment rozprawy naukowej nt. utworów romantycznych <p>– na konkretnych przykładach (np. słownictwa z czytanych utworów) wskazuje zmiany znaczeniowe, jakie zaszły w wyrazach</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje słowniki dawnej polszczyzny (w tym dostępne w internecie), omawiając zmiany znaczeniowe analizowanego słownictwa 	<p>romantycznych (kierując się wskazówką interpretacyjną)</p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze wypracowanie (np. rozprawkę) na temat sposobów istnienia narodu bez państwa <p>– rozpoznaje rodzaje zmian znaczeniowych wyrazów (rozszerzenie, zawężenie i przesunięcie znaczenia); omawia je na przykładach</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najbardziej znane słowniki dawnej polszczyzny, wie, gdzie można je znaleźć w internecie i jak z nich skorzystać 	
Rola jednostki wybitnej w historii według Norwida	2–3	<p>C. Norwid, <i>Bema pamięci żałobny-rapsod</i></p> <p><u>Malarstwo:</u> J. Kossak, <i>Bitwa pod Ostrołęką</i> J. Kossak, <i>Tadeusz Kościuszko</i> J. Suchodolski, <i>Śmierć ks. Józefa...</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela dokonuje analizy i interpretacji wiersza Norwida – określa funkcje odrealnienia pogrzebu bohatera – rozpoznaje metaforyczny charakter konduktu pogrzebowego – opisuje kompozycje wiersza i określa jej funkcję – wyjaśnia, na czym polega symboliczny charakter wizji przedstawionej w wierszu – wyjaśnia, jak poeta rozumie rolę wybitnej jednostki w historii – rozpoznaje polską wersję heksametru i określa jego funkcję w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy i interpretacji wiersza Norwida – próbuje samodzielnie interpretować zakończenie utworu, przedstawia różne propozycje – wskazuje charakterystyczne cechy stylu Norwidowskiego – określa funkcje środków artystycznych – opisuje warstwę brzmieniową wiersza – wyjaśnia, jak Norwid rozumie naród i czym różni się jego koncepcja od koncepcji innych wielkich poetów romantycznych – wskazuje źródła osamotnienia ideowego poety 	<p>G: II.1.1, 2; II.2.1, 2, 3, 4, 5, 6, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4 II.1.1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1</p>

		<p><u>Powtórzenie:</u> A. Mickiewicz, <i>Reduta Ordon</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wiersz Mickiewicza, wykorzystując kontekst historyczny i kulturowy (idee epoki) – określa formę gatunkową i styl wiersza Mickiewicza, przedstawia sposób prowadzenia narracji i określa jego funkcję – wskazuje literackie sposoby kreowania bohatera; wskazuje środki służące idealizacji i sakralizacji – wskazuje środki stylistyczne służące przedstawieniu bitwy, określa ich funkcje – odczytuje utwór jako poezję tyrtejską, będącą apoteozą pięknej śmierci za ojczyznę – na podstawie wierszy i obrazów wskazuje literackie i malarskie środki idealizacji i heroizacji bohatera (postaci historycznej) – przedstawia panteon romantycznych bohaterów narodowych, wskazując wartości reprezentowane przez poszczególne postacie 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje sposób kreowania bohatera w wierszach Norwida i Mickiewicza – określa i porównuje idee i wartości obecne w każdym z utworów – na podstawie wierszy i obrazów przedstawia relacje między historią a mitami narodowymi; wyjaśnia, jakie potrzeby zaspokajały legendy postaci i wydarzeń historycznych 	
8. Dramat romantyczny					
<p>Dramat romantyczny (1) Romantyczna wizja historii i roli jednostki. Mistyczny sens cierpienia.</p>	<p>7 + *2</p>	<p>A. Mickiewicz, III część <i>Dziadów</i> (utwór czytany w całości)</p> <p>A. Mickiewicz, <i>Literatura słowiańska</i></p> <p>opera romantyczna R. Wagnera</p>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje budowę <i>Dziadów</i> – określa tematykę poszczególnych części i wskazuje ich związek – wskazuje w III części <i>Dziadów</i> cechy dramatu romantycznego (synkretyzm, odrzucenie reguł klasycznych, fragmentaryczność, otwarta kompozycja, dynamiczny bohater, niejednorodność konwencji i różnorodność wersyfikacji; odnosi się do nich, interpretując utwór) – dokonuje analizy i interpretacji III części <i>Dziadów</i>, wykorzystując terminy: martyrologia, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa gatunkowe cechy dramatu romantycznego, porównując go z dramatem antycznym, Szekspirowskim i klasycystycznym – interpretuje <i>Dziady</i> w pogłębiony sposób, wprowadzając kontekst literacki, filozoficzny, kulturowy – określa zasady, na których jest oparta budowa dramatu romantycznego – wskazuje środki rytmizujące tekst i nadające poszczególnym scenom wartość 	<p>G: I.1.1, 2, 3, 4 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 9 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4 I.2.1 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3; II.2.1, 2, 3, 4, 5</p>

	<p>(omówienie lub fragm. np. zarejestrowany na wideo)</p> <p>A. Mickiewicz, <i>Literatura słowiańska</i> (fragment <i>Dramat słowiański</i>)</p> <p>Wypowiedzi badaczy literatury o <i>Dziadach</i> (Z. Stefanowska, W. Weintraub, W. Borowy, T. Kantor; wybór z podręcznika)</p> <p>A. Kijowski, <i>Listopadowy wieczór</i> (fragm.)</p> <p>dostępny spektakl <i>Dziadów</i> (obejrzany na żywo lub w teatrze TV);</p> <p><i>Lawa,</i></p>	<p>prometeizm, mistycyzm, mesjanizm</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje sceny historyczne – wykorzystuje kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy (idee epoki romantyzmu) i filozoficzny do interpretacji utworu – *interpretuje <i>Dziady</i> jako dramat o przemianie człowieka – *interpretuje III część <i>Dziadów</i> jako dramat historiozoficzny – odnajduje w dramacie ocenę narodu polskiego – interpretuje III część <i>Dziadów</i> jako dramat, w którym toczy się walka dobra ze złem symbolizowanym przez despotyzm carski – charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego – wyjaśnia, czym była improwizacja w życiu romantycznych salonów; wymienia postacie słynnych improwizatorów (np. Chopin, Paganini, Liszt) – charakteryzuje język i styl różnych scen dramatu – wykazuje różnicowanie stylistyczne dzieła – odnajduje elementy stylu potocznego (języka mówionego), żargonu więziennego, stylizacji biblijnej – analizuje teatralną i/lub filmową interpretację III części <i>Dziadów</i>; uwzględnia specyfikę tworzywa teatralnego i filmowego, wskazuje charakterystyczne środki teatralne i/lub filmowe 	<p>meliczną</p> <ul style="list-style-type: none"> – *odnajduje w <i>Dziadach</i> elementy romantycznej syntezy sztuk i pokrewieństwa z Wagnerowskim dramatem muzycznym – *porównuje Konrada z innymi bohaterami romantycznymi – na przykładach wskazuje, jak się rozwijała kreacja bohatera romantycznego – *charakteryzuje język i styl poszczególnych scen utworu – ocenia stylistyczną wartość ekspresywizmów i frazeologizmów typowych dla języka mówionego w funkcji artystycznej (np. na przykładzie sceny I, VII i VIII) – *wypowiada się na temat walorów teatralnych dramatów Mickiewicza i Słowackiego (w kontekście opinii, że są niesceniczne) – *wymienia najważniejsze inscenizacje <i>Dziadów</i> 	<p>II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 6, 7 III.2.1</p> <p>R: I.1.1 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.4</p>
--	---	--	--	---

		<p>reż. T. Konwicki</p> <p>*J. Grotowski, „<i>Dziady</i>” jako model teatru nowoczesnego</p> <p>*T. Różewicz, <i>Salon warszawski</i></p> <p><u>Powtórzenie:</u> A. Fredro, <i>Zemsta</i></p>	<p>– określa, jaki przekaz niesie filmowa i/lub sceniczna realizacja dramatu romantycznego; porównuje go z przekazem arcydzieła Mickiewicza, określając idee i wartości niesione przez każde z dzieł</p> <p>– *odnajduje aluzje i nawiązania do <i>Dziadów</i> w literaturze XX w.</p> <p>– *wyjaśnia, jakie wartości dostrzegają w <i>Dziadach</i> współcześni twórcy teatru</p> <p>– porównuje <i>Zemstę</i> z dramatami Mickiewicza (i – ewentualnie Słowackiego) pod względem tematyki, konwencji gatunkowej, języka artystycznego</p> <p>– interpretuje <i>Zemstę</i>, odnosząc do niej określenia: komedia postaci, komizm języka, komizm sytuacyjny</p> <p>– przedstawia sposób ukazania świata sarmackiego w <i>Zemście</i></p>	<p>– *określa, jak współcześni twórcy teatru odczytują i interpretują wybrane sceny <i>Dziadów</i> (np. <i>Wielką Improwizację</i>)</p> <p>– *wskazuje cechy i kierunki poszukiwań teatru współczesnego</p> <p>– *określa rolę Różewicza i Grotowskiego jako twórców awangardowego dramatu współczesnego</p> <p>– wskazuje charakterystyczne cechy komedii Fredrowskich</p>	
<p>Dramat romantyczny: (2)</p> <p>Bohater w poszukiwaniu wartości. Etyczny wymiar czynu.</p>	<p>6 +*4</p>	<p>J. Słowacki, <i>Kordian</i> (fragmenty, m.in. akt I, scena I; monolog Kordiana, <i>Spisek koronacyjny</i> lub *utwór czytany w całości)</p>	<p>– interpretuje fragment aktu I (początek sceny I) ukazujący wewnętrzne rozterki Kordiana</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób poeta oddał psychologiczną prawdę o młodości</p> <p>– w postaci Kordiana wskazuje niektóre cechy bohatera romantycznego</p> <p>– analizuje polemikę Kordiana z Prezesem, wskazując w niej dialog racji</p> <p>– wskazuje argumenty przedstawione przez każdą z uczestniczących w sporze stron</p> <p>– ocenia moralne racje Kordiana i Prezesa</p> <p>– określa, jakie oskarżenia padają pod adresem</p>	<p>– w sposób pogłębiony wyjaśnia romantyczną kategorię „trudnej młodości”</p> <p>– wie, czym była romantyczna „choroba wieku”</p> <p>i odnosi ją do biografii romantycznych</p> <p>– interpretuje postać Kordiana w kontekście dylematów Hamleta (hamletyzowanie)</p> <p>– wskazuje poetyckie wykładniki artystycznego stylu J. Słowackiego</p> <p>– interpretuje dramat, wykorzystując kontekst historyczny, literacki i *filozoficzny</p>	<p>G: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2, 3 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 9 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 III.1.1, 2, 3, 5 P: I.1.1, 3, 4, 7 I.2.1 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3</p>

		<p>A. Kowalczykova, [<i>Monologi Kordiana</i>] (fragm.)</p> <p>Z. Raszewski, <i>Poeci romantyczni i teatr</i></p> <p><u>Powtórzenie:</u> J. Słowacki, <i>Balladyna</i></p>	<p>Polaków i ustosunkowuje się do nich</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wyjaśnia, dlaczego <i>Kordiana</i> możemy uważać za dramat psychologiczny – *w postaci Kordiana odnajduje cechy bohatera romantycznego – przedstawia przyczyny klęski Kordiana – zabiera głos w dyskusji, czy Kordian jest bohaterem przegrany, i uzasadnia swoje zdanie – *określa, jaki obraz narodu polskiego rysuje się w <i>Kordianie</i> – *wyjaśnia, jak Słowacki interpretuje klęskę powstania listopadowego – interpretuje sceny (*dramat), sytuując je (go) w kontekście historycznym, kulturowym (polemika z Mickiewiczem, idee romantyczne), biograficznym – *wskazuje obecne w dramacie siły, które mają wpływ na rozwój historii – wyjaśnia, jakie było romantyczne rozumienie tragizmu – *przygotowuje referat lub inną formę prezentacji na temat utworów dramatycznych epoki romantyzmu – *na przykładzie <i>Kordiana</i> i <i>Balladyny</i> przedstawia różnorodność konwencji estetycznych w dramatach Słowackiego – rozpoznaje ironię i określa jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje postawy Kordiana i Konrada Wallenroda – wskazuje aksjologiczną płaszczyznę utworu i dialog wartości – *charakteryzuje Kordiana, wykorzystując różne konteksty (np. porównując go z postacią Hamleta) – *wyjaśnia, na czym polegał tragizm Kordiana – *wyjaśnia, na czym polega ukazany w <i>Kordianie</i> „dramat czynu” – *na podstawie dramatu określa, jaka była romantyczna koncepcja historii – *wyjaśnia założenia Hegłowskiej filozofii dziejów – syntetyzuje wiedzę na temat dramatu romantycznego, wprowadza różnorodne konteksty – *uzupełnia wiedzę informacjami samodzielnie znalezionymi w różnych kompendiach 	<p>II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 4, 7 III.2.1</p> <p>R: I.1.1 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.4</p>
*Dramat romantyczny: (3)	*6	*Z. Krasieński, <i>Nie-Boska komedia</i>	<ul style="list-style-type: none"> – *rozpoznaje złożoną problematykę (rodzina, poezja i poeta, rewolucja, wybitna jednostka) i kompozycję utworu – *określa funkcję budowy oraz różnorodności 	<ul style="list-style-type: none"> – *w analizowanych fragmentach odnajduje charakterystyczne środki stylistyczne i kompozycyjne; określa ich funkcje (np. w scenie polemiki Pankracego z 	<p>G: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2, 3 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 9</p>

<p>*W przededniu końca świata...</p>	<p>(*utwór czytany w całości)</p> <p>* Z. Raszewski, <i>Poeci romantyczni i teatr</i></p>	<p>językowo-stylistycznej i wersyfikacyjnej dramatu</p> <ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje całość i fragmenty dzieła (np. wędrówka Męża przez obóz rewolucji; polemika Męża z Pankracym itp.) – *przedstawia racje Pankracego i Męża, ocenia je; dostrzega spór ideologiczny toczący się między postaciami – *charakteryzuje dwóch głównych bohaterów dramatu, odnajduje w nich cechy bohatera romantycznego – *formułuje ocenę rewolucji zawartą w dramacie Krasińskiego – *interpretuje <i>Nie-Boską komedię</i> jako dramat historiozoficzny – charakteryzuje hrabiego Henryka, jego dążenia i cele; ocenia je – *odnajduje w dramacie koncepcję poety i poezji – *wyjaśnia, dlaczego hrabia Henryk był „poetą fałszywym” – *charakteryzuje obóz rewolucji, znajduje odniesienia historyczne – *charakteryzuje arystokrację ukazaną w dramacie – *podaje różne interpretacje zakończenia dzieła – *interpretuje tytuł dramatu i wskazuje nawiązania do dzieła Dantego <p>– *dokonuje syntezy wiadomości o poetyce i problematyce dramatu romantycznego</p> <p>– *wskazuje jednoczesną obecność różnych kategorii estetycznych (tragizm, patos, komizm,</p>	<p>Mężem – kontrasty, antynomie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje dramat w kontekście romantycznej filozofii historii (np. triad Hegla) – *zestawia hrabiego Henryka z innymi bohaterami romantycznymi (np. z bohaterem bajronicznym, Konradem, Kordianem) – *na podstawie <i>Nie-Boskiej komedii</i> i innych utworów określa romantyczną koncepcję poety i poezji (dokonuje syntezy) – *wyjaśnia, na czym polega katastrofizm historiozoficzny Krasińskiego – *przedstawia romantyczną wizję historii; porównuje, zestawia informacje i fakty, dokonuje syntezy – *interpretuje dramat, wykorzystując znajomość kontekstu biograficznego, historycznego i filozoficznego i religijnego – *wskazuje przyczyny negatywnego stosunku poety do rewolucji – *dostrzega w utworze aluzje i nawiązania religijne oraz kulturowe; określa ich funkcje <p>– *syntetyzuje wiedzę na temat dramatu romantycznego, wprowadza różnorodne konteksty</p>	<p>II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 III.1.1, 2, 3, 5</p> <p>P: I.1.1, 3, 4, 7 I.2.1 I.3.1, 4 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 4, 7 III.2.1</p> <p>R: I.1.1 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.4</p>
---	---	---	---	---

			groteska) – *przygotowuje referat lub inną formę prezentacji (samodzielnie lub zespołowo)	– *uzupełnia wiedzę informacjami samodzielnie znalezionymi w różnych kompendiach	
Biografie romantyczne. <u>Temat fakultatywny</u>	1F	Życie i twórczość A. Mickiewicza, J. Słowackiego i innych romantyków (materiał z podręcznika *uzupełniony samodzielnie znalezionymi wiadomościami) *M. Biedrzycki [<i>Dobry wieczór, nazywam się Mickiewicz...</i>]	– przedstawia najważniejsze fakty z życia i twórczości Mickiewicza, Słowackiego, Krasińskiego, Norwida, Fredry, Kraszewskiego, wskazując związki między literaturą a rzeczywistością pozaliteracką – wymienia najważniejsze elementy biografii romantycznej – wiadomości z podręcznika uzupełnia samodzielnie znalezionymi informacjami (np. w internecie) – przedstawia twórców romantyzmu krajowego – *interpretuje wiersz poety współczesnego, dostrzegając w nim aluzje do biografii Mickiewicza – *zestawia motywy wiersza z biografią Mickiewicza, porównuje je i wyciąga wnioski	– samodzielnie wygłasza referat na temat życia i twórczości wybranego poety, ilustrując go zdjęciami, cytatai itp. – wyjaśnia wyrażenie „biografia romantyczna”, odnosząc je do różnych przykładów postaci historycznych i literackich – samodzielnie opracowuje bibliografię na temat życia i twórczości jednego z poetów (sporządza krótki wykaz literatury przedmiotu) – *odnosi się do sposobu zinterpretowania tożsamości Mickiewicza w wierszu Biedrzyckiego	G: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2, 3 I.3.1, 2, 3; III.1.1, 2, 3, 5 P: I.1.1, 3, 4, 7 I.2.1 I.3.1, 4 III.1.1, 2, 3, 4, 7 III.2.1
9. W ogrodzie Pana Tadeusza					
Epopeja? Romantyczna? „Widzę i opisuję”, czyli ojczyzna duszy Szlachta polska	6 +*1	A. Mickiewicz, Pan Tadeusz (utwór czytany w całości) W. Kilar, <i>Polonez</i> z filmu A. Wajdy <i>Pan Tadeusz</i>	– streszcza akcję i fabułę utworu, uwzględniając kompozycję – wymienia i charakteryzuje postacie – charakteryzuje <i>Pana Tadeusza</i> jako epopeję, ale dostrzega też cechy innych gatunków literackich (np. sielanki, poematu opisowego, komedii, satyry, poematu heroikomicznego, *gawędy szlacheckiej, baśni) – w różnych obszarach dzieła wskazuje	– wyjaśnia, dlaczego <i>Pan Tadeusz</i> jest „świętą księgą” dla Polaków – wskazuje w utworze elementy romantyczne i nieromantyczne – *wskazuje obecne w utworze elementy tradycji literackiej i kulturowej - *porównuje cechy gatunkowe <i>Pana Tadeusza</i>	G: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2, 3 I.3.1, 2, 3 II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 III.1.1, 2, 3, 5

<p>w Panu Tadeuszu</p>	<p>S. Moniuszko, <i>Aria Skołuby z opery Straszny dwór</i></p> <p>literatura naukowa, komentarze (fragmenty): A. Witkowska, [<i>Uchronić od zaratry</i>]</p> <p>I. Opacki, [<i>Od rodów – do narodu</i>]</p> <p>J. Przyboś, <i>Historia szlachecka, czyli baśń</i></p> <p>Cz. Miłosz, <i>Poemat metafizyczny</i></p> <p>J. Bachórz, <i>Jak pachnie na Litwie Mickiewicza?</i></p> <p>ilustracje do <i>Pana Tadeusza</i> (podręcznik)</p>	<p>idealizację utraconej ojczyzny</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia kluczową rolę powtarzającego się przymiotnika „ostatni” – *odwołując się do konkretnych fragmentów, wyjaśnia, na czym polegają walory plastyczne dzieła – wyjaśnia funkcje trzynastozgłoskowca i jego związek z antycznym heksametrem – dostrzega opisowość utworu, wskazuje jej przykłady, odwołując się do konkretnych fragmentów (np. opis dworu i jego otoczenia, stroju, broni, serwisu) – charakteryzuje obraz szlachty, jej mentalność, obyczaje, styl życia itd. – wskazuje zróżnicowanie szlachty (magnat Horeszko, dwór szlachecki Sopliców, zaścianek Dobrzyńskich); formułuje własne opinie i oceny na temat tej warstwy społecznej – wskazuje różne opisy przyrody, określając ich funkcję – analizuje wybrany opis przyrody, wskazując funkcję środków stylistycznych – wskazuje obecność onomatopei w języku potocznym i określa jej funkcję – określa charakter narracji; charakteryzuje narratora, dostrzegając jego różne oblicza – komentuje osobisty ton pojawiający się w wypowiedziach narratora – charakteryzuje Jacka Soplicę jako bohatera romantycznego – odmiennego od Konrada lub Kordiana – porównuje ilustracje do <i>Pana Tadeusza</i> 	<p>z tradycją eposu Homeryckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje antyczny rodowód opisowości utworu i obecność ekfrazy – wyjaśnia, jaki wpływ na charakter utworu ma kategoria „widzę i opisuję” oraz „przeniesienie utęsknionej duszy” do kraju lat dzieciennych – wskazuje zróżnicowanie wiersza w zależności od sytuacji i bohatera – wskazuje pozaliterackie źródła apoteozy szlacheckiego dworu – ostoji polskości – *przygotowuje samodzielnie prezentację na temat różnych elementów obyczajowości szlacheckiej ukazanej w utworze (tytuły, pieniactwo, potrawy, stroje, przywiązanie do polskiego obyczaju, koligacje rodzinne, uczyty, polowania, tradycje rycerskie); wykorzystuje własne wiadomości z różnych źródeł oraz samodzielnie znalezione materiały i ilustracje – wskazuje idealizację obrazu przyrody i odejście od wierności realiom na rzecz odtworzenia „wyższego ładu świata” – wskazuje obecność nadrzędnego rytmu natury rządzącego czasem utworu i działaniami bohaterów – wskazuje relację „dom i świat”, na której oparty jest świat przedstawiony utworu – odnosi ją do czasu (rytm natury w „cichej wsi litewskiej” – czas burzliwej historii w Europie, skąd docierają jej odgłosy) – interpretuje dzieło, wykorzystując 	<p>P: I.1.1, 3, 4, 7 I.2.1 I.3.1 II.1.1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 4, 7 III.2.1</p> <p>R: II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 4</p>
-------------------------------	--	--	---	--

		<p>Pan Tadeusz w reż. Andrzeja Wajdy</p>	<p>wykonane przez różnych artystów</p> <ul style="list-style-type: none"> – wygłasza z pamięci wybrane fragmenty utworu – interpretuje <i>Epilog</i>, wyjaśniając funkcje zastosowanego w nim kontrastu; wskazuje środki stylistyczne służące idealizacji obrazu ojczyzny – analizuje różne warstwy filmu, odnosząc je do właściwych elementów dzieła; wykorzystuje wiedzę o filmie i jego języku (obraz w ruchu, zdjęcia, muzyka, inne dźwięki, kostiumy, gra aktorów) – pisze recenzję filmu Wajdy – pisze wypracowanie na temat wskazanego aspektu <i>Pana Tadeusza</i> (temat do wyboru lub analiza wybranego fragmentu ze wskazówką interpretacyjną) – na konkretnych przykładach wskazuje relacje, jakie mogą zachodzić między znaczeniami wyrazów (np. synonimia, antonimia, polisemia, homonimia); rozpoznaje je – podaje synonimy, antonimy itp. wskazanych wyrazów 	<p>fragmenty prac naukowych znanych badaczy Mickiewiczowskiego dzieła</p> <ul style="list-style-type: none"> – docieka, dlaczego tytułowym bohaterem Mickiewicz uczynił postać „pospolitego” młodzieńca, a nie wyjątkowego bohatera tragicznego – na podstawie <i>Epilogu</i> rekonstruuje obraz polskiej emigracji – porównuje go z mesjanistyczną koncepcją pielgrzymstwa polskiego – analizuje środki filmowe, za pomocą których reżyser przeniósł na ekran dzieło literackie – pisze esej krytyczny na temat relacji między dziełem literackim a jego filmową realizacją – pisze samodzielną dłuższą pracę (np. rozprawka, esej, recenzja) na temat wskazanego obszaru dzieła, wykorzystując różnorodne konteksty – analizuje relacje semantyczne zachodzące między wskazanymi wyrazami – dostrzega wartość stylistyczną wyrazów powiązanych różnymi relacjami (w omawianych utworach literackich) 	
Ojczyzna Polaków – zesłańców, emigrantów, pielgrzymów.	1F	<p>A. Mickiewicz, <i>Epilog Pana Tadeusza</i>; <i>Ustęp z III części</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia obraz emigracji polskiej w Paryżu na podstawie <i>Epilogu</i>; wykorzystuje kontekst historyczny i biograficzny – określa przyczyny i funkcje idealizacji ojczyzny w <i>Epilogu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie wiedzy historycznej i utworów literackich przedstawia w sposób syntetyczny sytuację polskiej emigracji w okresie romantyzmu 	<p>G: II.1.1, 2; II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4</p> <p>P: I.1.1, 3, 4, 7</p>

<p><u>Temat fakultatywny</u></p>		<p><i>Dziadów</i>; malarstwo przedstawiające motywy Syberii i zesłańców, m.in. obrazy A. Grottgera, J. Malczewskiego F. Chopin, <i>Polonez fis-moll</i> op. 44</p>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje obraz Syberii w literaturze i malarstwie polskim – określa symboliczne sensy wiążące się z Syberią w polskiej literaturze i sztuce XIX w. – interpretuje wybrane dzieła malarskie zawierające motywy zesłańcze – wyjaśnia, w jaki sposób dzieła różnych sztuk ukazują te same idee – w swych komentarzach używa terminów: martyrologia, mistycyzm, symboliczność, sakralizacja – w sposób syntetyczny przedstawia funkcjonowanie motywu wędrowca i pielgrzyma w literaturze romantycznej; odczytuje alegoryczne i symboliczne znaczenia tego motywu 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje syntezy wiadomości na temat funkcjonowania motywu Syberii (wykorzystuje <i>Ustęp</i> z III cz. <i>Dziadów</i>) – znajduje w albumach, internecie itp. inne przykłady malarstwa ukazującego motywy zesłańcze – wskazuje przyczyny trwałości motywu Syberii w kulturze polskiej (martyrologia polska, piekło, ale i oczyszczenie, zmartwychwstanie) – w motywach Sybiru odnajduje realizację toposu podróży 	<p>I.2.1 I.3.1 II.1, 1, 2, 3; II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1</p>
<p>10. Poezja wieszczów. Słuchacze i czytelnicy</p>					
<p>Poezja wieszczów</p>	<p>3–4 +*1</p>	<p>J. Słowacki, <i>Testament mój</i> C. Norwid, <i>Fortepian Szopena</i> T. Kwiatkowski,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wiersz Słowackiego, wychodząc od tytułu i formy podawczej – wskazuje obecne w nim toposy (łódź, sternik, symboliczny pogrzeb poety) – określa funkcje apostrof obecnych w wierszu – interpretuje przesłanie, jakie poeta zostawił narodowi – przy pomocy nauczyciela analizuje i interpretuje wiersz <i>Fortepian Szopena</i> – charakteryzuje warstwę brzmieniową utworu – wyjaśnia symbolikę motywów i postaci obecnych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wiersza, wykorzystując różne konteksty (biograficzny, kulturowy, tradycji literackiej itp.) – rozpoznaje charakter wiersza (badając wersyfikację) – określa funkcję melodyjności utworu – charakteryzuje Norwidowską koncepcję sztuki i artysty (opozycyjną do koncepcji wieszczów) – wskazuje odrębność społecznej i artystycznej postawy Norwida 	<p>G: II.1.1, 2 II.2.1, 2, 4, 5, 6, 7, 11 II.3.1, 2, 3 II.4.1, 2, 4 P: I.1.1, 3, 4, 7 I.2.1 I.3.1 II.1, 1, 2, 3 II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 2, 3, 4 II.4.1, 2, 3 III.1.1, 2, 3, 4, 7</p>

	<p><i>Polonez w Hotelu Lambert</i></p> <p>F. Schubert, <i>Podróż zimowa</i> (np. pieśń nr 8 <i>In der Fremde</i>) F. Chopin, <i>Etiuda c-moll</i> op. 10 nr 12, zwana Rewolucyjną</p> <p>C. Norwid, <i>Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...</i></p> <p><i>Zapytajcie sami.</i> Rozmowa z Marią Janion</p> <p>pomniki wieszczów romantycznych</p>	<p>– na podstawie wiersza charakteryzuje najważniejsze założenia Norwidowskiej koncepcji sztuki</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Chopina nazywano „poetą fortepianu” i jakie znaczenia wiązały się z tym określeniem (romantyczna synteza sztuk)</p> <p>– interpretuje sformułowanie: „ideał sięgnął bruku”, podkreślając obecną w nim grę słów (paradoks)</p> <p>– pisze pracę (w formie eseju lub rozprawki) na temat uszlachetniającego wpływu muzyki na człowieka</p> <p>– wyjaśnia, kim są postacie przywołane w wierszu Norwida i co je łączy</p> <p>– interpretuje funkcję Norwidowskiego przemilczenia (przypomina też o obecności tego środka artystycznego we wcześniej poznanych utworach)</p> <p>– wygłasza komentarz na temat sensu, jaki dostrzegali Norwid w pośmiertnych losach wielkich ludzi</p> <p>– czyta ze zrozumieniem wywiad z badaczką literatury romantycznej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega romantyczna koncepcja poety-wieszcz</p> <p>– objaśnia etymologię słowa „wieszcz” i jego przesunięcie znaczeniowe</p> <p>– przedstawia patriotyczny wymiar poezji wieszczów i jej rolę w zachowaniu tożsamości</p>	<p>– analizuje melodykę wiersza, rozpoznając zróżnicowanie rytmiczne utworu</p> <p>– interpretuje obraz Kwiatkowskiego, wykorzystując kontekst historyczny i kontekst muzyki Chopina</p> <p>– komentuje stwierdzenie, że „fortepian był najbardziej romantycznym instrumentem”</p> <p>– dokonuje syntezy: wskazuje Norwidowską tendencję „odczytywania znaków” w różnych pozornie zwyczajnych wydarzeniach i sytuacjach</p> <p>– zbiera wnioski z różnych utworów i formułuje tezę o Norwidowskiej koncepcji wybitnej jednostki i jej roli w postępie ludzkości</p> <p>– wykorzystuje informacje znalezione w literaturze przedmiotu do interpretacji utworów i syntetyzowania wiedzy</p> <p>– w koncepcji poety-wieszcz wskazuje elementy postaw romantycznych i filozofii epoki</p> <p>– wyjaśnia, jakie były źródła i przyczyny romantycznego kultu wieszczów</p> <p>– wskazuje wzory postaw podsuwane przez poezję wieszczów (rekapitulacja wiedzy)</p> <p>– wyjaśnia, czym było „brązownictwo” i na czym polegała „antybrązowniczka”</p>	<p>III.2.1</p> <p>R: II.2.1, 2, 3, 4, 5 II.3.1, 4</p>
--	--	--	---	---

		<p>narodu pozbawionego własnego państwa (trwającego w kulturze)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady kultu wieszczów i ich utworów w XIX w. i później – *wie, czym jest epigonizm, odróżnia go od tradycji (dziedzictwa) – wyjaśnia pojęcie „kicz”, odwołując się do etymologii tego słowa <p>– *interpretuje wiersze współczesnych poetów, znajdując w nich różne realizacje motywu romantycznego wieszca</p> <p>*A. Bursa, <i>Poeta</i></p> <p>*J. Karpiński, <i>Marzec</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – *wskazuje antybrązowniczy charakter utworu Bursy – *w czytanych wierszach odnajduje i ocenia próby ożywienia pomnikowych postaci wieszczów <p>– opisuje wybrany pomnik poety romantycznego (np. w pobliżu swego miejsca zamieszkania)</p>	<p>działalność Żeleńskiego-Boya</p> <ul style="list-style-type: none"> – *samodzielnie interpretuje wiersze współczesnych poetów, uwzględniając środki artystyczne, budowę wersyfikacyjno-składniową, sposób wykreowania podmiotu lirycznego (lub bohaterów lirycznych) 	
Cechy języka i stylu romantyzmu (synteza)	1	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia uwarunkowania polityczne i ideowe, które wpłynęły na język romantyzmu – wymienia najważniejsze cechy języka utworów romantycznych (m.in. potoczność języka, prozaizmy, nawiązania do twórczości ludowej, orientalizmy; stosowanie niedopowiedzeń, peryfraz i metafor, stosowanie wyrazów rzadkich i dawnych itp.); wskazuje je w czytanych utworach – określa główne przemiany polszczyzny w pierwszej połowie XIX w. – w czytanych utworach wskazuje cechy języka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakim celu romantycy stosowali w swoich utworach takie zabiegi, jak archaizacja czy dialektyzacja – wyjaśnia, jak przejawiał się romantyczny indywidualizm w języku – dostrzega wpływy obce na polszczyznę XIX w., w czytanych utworach wskazuje zapożyczenia i wtręty obcojęzyczne (zwłaszcza galicyzmy i rusycyzmy) 	<p>G: I.3.1, 3</p> <p>P: I.1.4 I.2.2, 3 II.2.3 III.3.4</p>

			<p>typowe dla romantyzmu</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia spór klasyków z romantykami o język 		
<p>Synteza romantyzmu</p> <p><u>Zagadnienia:</u> Romantyzm jako epoka buntu. Nowe idee poznawcze. Indywidualizm romantyczny. Człowiek wobec natury. Historia polemicznych zmagani nadprzyrodzonych i aktywności człowieka. Bohater romantyczny. Miłość romantyczna. Dramat romantyczny jako odbicie egzystencji. Nowa estetyka (synkretyzm,</p>	<p>1–2 +*2</p>	<p>Poznane wcześniej i/lub dodatkowe utwory romantyczne i zawierające aluzje do romantyzmu, np.:</p> <p>C. Norwid, <i>Ostatni despotyzm</i>;</p> <p>W. Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragment <i>Lekcja polskiego</i>)</p> <p>O. Nash, <i>Ty, ja i P.B. Shelley</i></p>	<p>– na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki epoki</p> <p>– na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki romantyczne: balladę, powieść poetycką, dramat romantyczny, poemat dygresyjny</p> <p>– wyjaśnia znaczenie kategorii: bunt, młodość, miłość, wolność, rewolucja, lud, wieszcz w epoce romantyzmu</p> <p>– charakteryzuje kategorię bohatera romantycznego</p> <p>– wyjaśnia romantyczne rozumienie tragizmu</p> <p>– omawiając utwory, używa poprawnie terminów: synkretyzm rodzajowy i gatunkowy, ironia romantyczna, wzniosłość, groteska, absurd, retrospekcja</p> <p>– *zabiera głos w klasowej dyskusji na temat romantycznych korzeni niektórych postaw, cech i wartości narodowych</p> <p>– czyta ze zrozumieniem tekst z podręcznika na temat dyskusji i debaty; stosuje się do zasad i zaleceń, uczestnicząc w dyskusji klasowej</p>	<p>– przedstawia filozoficzne podstawy epoki</p> <p>– charakteryzuje główne założenia romantycznej historiozofii</p> <p>– dokonuje syntezy romantycznego widzenia artysty (poety) i sztuki</p> <p>– *na wybranych przykładach wyjaśnia, czym była romantyczna synteza sztuk, wskazuje wyjątkowe znaczenie muzyki</p> <p>– *wygłasza samodzielnie przygotowane referaty, w których prezentuje różne zagadnienia sztuki romantycznej (wiadomości zdobyte w szkole uzupełnia samodzielnie znalezionymi w bibliotekach, internecie itp.)</p> <p>– *zabiera głos w klasowej dyskusji na temat funkcji wyobraźni w sztuce współczesnej</p> <p>– *zabiera głos w dyskusji na temat aktualności i wyczerpania się romantycznych mitów narodowych oraz polskiego etosu romantycznego</p>	<p>G: I.1.1 I.3.1, 2, 3 III.1.1, 5 III.2, 2, 4, 11</p> <p>P: I.1.1, 2, 3, 4 I.2.1, 2, 3, 4 I.3.1, 4 III.1.1, 2, 4, 7 III.2.1</p> <p>R: I.1.1, 4</p>

synteza sztuk, sztuka wyrazem wolności).					
Praca klasowa nr 6 na temat poznanych utworów romantycznych	2 +*1	wypracowanie poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy dłuższy tekst pisany spójny logicznie i stylistycznie, zgodny z tematem – tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną – nadaje swojej wypowiedzi właściwą formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny – dopiera właściwe słownictwo – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych 	– analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich	P: I.3.7 III.1.1, 2, 3, 6 R: III.1.2

Razem na romantyzm: ok. 56 godz. (kształcenie w zakresie podstawowym) + ok. 28 godz. (* kształcenie w zakresie rozszerzonym), tzn. około 14 tygodni nauki.